
Saksnr: 2021/49935-12
Saksbehandlar: Petter Lem Gullestad

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fylkestinget		14.12.2021

Søknad om fritak frå verv som varamedlem i valnemnda - Jon Askeland (Sp)

Forslag til vedtak

1. Jon Askeland vert innvilga varig fritak frå sitt verv som første varamedlem i valnemnda.
2. Som ny første varamedlem frå Senterpartiet til valnemnda vert vald:

Samandrag

Jon Askeland (Sp) har søkt om fritak frå sitt verv som første varamedlem i valnemnda. Søknaden er grunngjeve med ei krevjande kombinasjon av ordførarvervet og arbeid i valnemnda tett opp mot fylkesting. I tillegg er framheva eit ønske om at gruppeleiar i Sp skal representere partiet i valnemnda. Fylkesdirektøren finn at vilkåret for fritak er oppfylt.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
avdelingsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Jon Askeland (Sp) har i e-post datert 2. desember 2021 sendt slik søknad:

«Eg søker med dette om varig fritak som første varamedlem til valnemnda for Senterpartiet.

Søknaden vert grunnngjeven i tråd med kommunelova §7-9(2).»

Administrasjonen bad i e-post datert 6. desember 2021 om ytterlegare opplysningar om grunnngjevinga for søknaden. I e-post av same dag skriv Askeland:

«Eg søker med dette om fritak frå vervet som første varamedlem til valnemnda i same periode som Aleksander Øren Heen er innvilga fritak frå fylkestinget.

Søknaden er grunnngitt i kommunelova, og momenta eg argumenterer med er at det er ein krevjande kombinasjon med fylkesordførarvervet tidsmessig, då valnemnda oftast er tett innpå starten av fylkestinget, og då har eg samstundes detaljert møteplanleggjing. Det andre argumentet, som er viktigast, er at eg ynskjer at gruppeleiaren til SP representerer SP i valnemnda også i fortsetjinga. Det er gruppeleiaren som ivaretek partiet sine interesser i valnemnda, medan fylkesordførar er tillitsvald for heile fylkestinget.»

Vedtakskompetanse

Fylkestinget avgjer fritakssøknader, jf. kommunelova § 7-9 (2). Fylkestinget gjer val og suppleringsval av medlemmer og varamedlemmer til folkevalde organ, jf. reglement for fylkestinget punkt 2.4.3.

Valnemnda gir innstilling i saker som gjeld fritakssøknader, jf. reglement for valnemnda punkt 2. Valnemnda gir innstilling i saker om val der avgjerda om valet ligg til fylkestinget, jf. reglement for valnemnda punkt 2.

Fylkesdirektøren sine vurderingar

Av kommunelova § 7-9 (2) følger:

«Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret eller fylkestinget etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt.»

Av førearbeida Prop. 46 L (2017-2018) følger mellom anna:

«...
Det er først og fremst søkerens arbeidsforhold, sykdom og andre sterke velferdsgrunner bestemmelsen fortsatt vil sikte til. Også begrepet vesentlig ulempe vil være skjønsmessig, og det vil måtte gjøres en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Ulempen må være for den folkevalgte, det er ikke tilstrekkelig at arbeidsgiver opplever at vervet er en ulempe.

Departementet støtter også utvalgets forslag om at det skal legges vekt på om grunnlaget for søknaden om fritak var kjent på det tidspunktet den folkevalgte samtykket i å bli valgt.
...»

Ved fylkesutvalet sitt vedtak 28. oktober 2021 vart Aleksander Øren Heen (Sp) mellom anna innvilga midlertidig fritak for sitt verv som medlem i valnemnda. Dette inneber at Askeland vil verte kalla inn som første varamedlem til kvart møte i valnemnda. Møteplikta i kommunelova § 8-1 gjeld for medlem so vel som varamedlem, sjølv sagt med opning for gyldig forfall. Fylkesdirektøren viser til at Askeland har grunnngjeve søknaden med ei krevjande kombinasjon av fylkesordførarvervet

saman med arbeid i valnemnda oftast tett opp mot fylkesting. Fylkesdirektøren viser samstundes til at omstenda som grunngev søknaden ikkje var kjende for Askeland då val av medlem og varamedlem til valnemnda vart føreteke. Fylkesdirektøren finn at det vil vere vesentleg til ulempe for Askeland om fritak ikkje vert gjeve, og at vilkåret for fritak difor er oppfylt.

Kva gjeld momentet om ønske om at gruppeleiaren skal representere Senterpartiet i valnemnda, vil fylkesdirektøren poengtere at føresegnene om fritak *tek omsyn til den folkevalde sjølv*. Partiinteresser eller andre interesser er soleis i utgangspunktet ikkje relevante, sjølv om ein kan tenke seg interessesamanfall med omsynet til den folkevalde sjølv.

Val av ny første varamedlem frå Senterpartiet til valnemnda

Av kommunelova § 7-10 (4) følger:

«Hvis et medlem eller varamedlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre, fylkesting, kommunestyrekomité eller fylkestingskomité trer endelig ut, skal det velges et nytt medlem eller varamedlem. Det nye medlemmet skal velges fra den samme gruppen som det uttreddende medlemmet tilhørte. Hvis dette vil føre til at ett kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det, hvis det er mulig, velges et nytt medlem fra det underrepresenterte kjønnnet.»

Av kommunelova § 7-10 (7) følger:

«Ved nyvalg etter fjerde ledd og suppleringsvalg etter sjette ledd kan gruppen selv foreslå hvem som skal velges. Gruppen informerer deretter kommunestyret, formannskapet, fylkestinget eller fylkesutvalget, som velger den foreslåtte kandidaten hvis de lovbestemte vilkårene er oppfylt. Ved nyvalg etter fjerde ledd rykker det nye medlemmet eller varamedlemmet inn på den ledige plassen.»

Av dette følger at gruppa (Senterpartiet) foreslår ny varamedlem til ledig plass som første varamedlem. I søknaden frå Askeland er signalisert ønske om at gruppeleiar (Sigrid Brattabø Handegard) skal representere partiet. Dersom ho vert vald, vert det ledig verv som andre varamedlem.

Fylkesdirektøren gjer merksam på at han i eiga sak har lagt til rette for val av setjemedlem i mellom anna valnemnda. Sak om val av setjemedlem vart skrive før administrasjonen mottok søknad om fritak frå Askeland. Den som i saka her vert vald som første varamedlem, vil verte vald som setjemedlem (under føresetnad av at fylkestinget vel slik setjemedlem).

Varig eller midlertidig fritak

Lova si ordning med val av setjemedlem er at første varamedlem vert vald. I og med eiga sak om val av setjemedlem og at søknaden i saka her og signaliserer eit slikt ønske, er det fylkesdirektør sin vurdering at føresetnaden er at Askeland trer *varig* ut frå sitt verv som første varamedlem. Eit midlertidig fritak vil etter fylkesdirektør sin vurdering vere ei omgåing av ordninga lovgjevar har føreskrive for val av setjemedlem. Rettstilstanden her er ikkje sikker, men fylkesdirektøren rår til at det vert gjeve varig fritak.

Fylkesdirektøren gjer til sist merksam på at fylkesordførar har møte- tale- og forslagsrett i alle folkevalde organ (med unntak av kontrollutvalet der han berre har møte- og talerett), jf. kommunelova § 6-1 (3).

Konklusjon

Vilkåret for fritak er oppfylt, og fylkesdirektøren rår til at fritak vert gjeve. Fylkesdirektøren rår til at det vert gjeve varig fritak. Fylkestinget vel ny første varamedlem til valnemnda etter forslag frå Senterpartiet.